T017 BD VIII 212-Q28-P32 Tâm Ý-Kinh Xuất Diệu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 28

Phaåm 32: TAÂM YÙ Khinh thöôøng khoù giöõ Bò duïc chieám ñoùng Haøng taâm laø toát Nhôø haøng neân yeân. Khinh thöôøng khoù giöõ: Sôû dó Nhö Lai xuaát hieän ôû ñôøi chính laø muoán haøng phuïc taâm ngöôøi, döùt boû moïi haønh ñoäng nhô baån. Nhö ngöôøi tu haønh thöôøng töï suy nghó luaän baøn vôùi taâm, taâm ñöa ñeán nhieàu tai hoïa, laøm cho ngöôøi ta bò ñoïa vaøo ñöôøng ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh. Cho neân noùi: Khinh thöôøng khoù giöõ gìn. Bò duïc chieám ñoùng: Ngöôøi tu haønh quaùn saùt nguyeân nhaân sinh beänh ñeàu coù nghieân cöùu nguoàn goác tham duïc thì chính laø taâm yù. Gioáng nhö keû troäm cöôùp nöông naùu nôi hieåm trôû ñeå ñi aên cöôùp, neáu khoâng coù nôi hieåm trôû thì khoâng do ñaâu maø sinh tai hoïa, tham duïc cuõng nhö vaäy. Taâm laø hang oå, xoay vaàn rong ruoåi neân trôû thaønh tai hoïa. Cho neân noùi: Bò duïc chieám ñoùng. Haøng taâm laø toát, nhôø haøng neân yeân: Ngöôøi haøng phuïc ñöôïc taâm thì khoâng maøng ñeán cuoäc soáng, ñi ñeán ñaâu cuõng ñöôïc kính troïng, sau khi cheát phieàn naõo döùt heát, taâm yù môû toû, ñöôïc Nieát-baøn. Cho neân noùi: Haøng taâm laø toát, nhôø haøng neân yeân. M Nhö caù treân ñaát khoâ Bôûi lìa khoûi vöïc saâu Taâm thöùc raát hoaûng sôï Caùc ma daãn rong ruoåi. Nhö caù treân ñaát khoâ, bôûi lìa khoûi vöïc saâu: Nhö con caù nhaûy khoûi vöïc saâu, oaèn oaïi treân maët ñaát. Khi taâm yù ta bò phieàn naõo böïc boäi, khoâng ñöôïc töï taïi cuõng gioáng nhö vaäy. Cho neân noùi: Nhö caù treân ñaát khoâ, bôûi lìa khoûi vöïc saâu. Taâm thöùc raát hoaûng sôï, caùc ma daãn rong ruoåi: Gioáng nhö con caù treân bôø kia giaãy ñaønh ñaïch, khoâng ñöôïc töï taïi, taâm cuõng nhö vaäy, rong ruoåi theo caùc keát söû, khoâng theå töï döøng laïi ñöôïc, neân bò caùc thöù taø ñöôïc dòp laøm haïi. Cho neân noùi: Taâm thöùc raát hoaûng sôï, caùc ma daãn rong ruoåi.

M
Taâm chaïy, khoâng moät choã
Gioáng nhö aùnh maët trôøi
Baäc Trí cheá ngöï ñöôïc
Nhö moùc ngaên voi döõ.
Taâm chaïy, khoâng moät choã, gioáng nhö aùnh maët trôøi: Nhö maët trôøi vöøa moïc aùnh saùng chieáu khaép boán phöông. Taâm cuõng gioáng nhö vaäy, rong ruoåi theo saéc, thanh, höông,
vò xuùc, khoâng theå töï kieàm cheá laøm cho khoâng rong ruoåi. Nhö con voi döõ hung baïo khoù cheá ngöï kia, ngöôøi ta duøng moùc theùp cöùng cheá ngöï noù. Cho neân noùi: Taâm chaïy, khoâng moät choã, gioáng nhö aùnh maët trôøi, baäc Trí cheá ngöï ñöôïc, nhö moùc ngaên voi döõ.

M Nay, ta baøn taâm naøy Khoâng beàn, khoâng theå thaáy Nay ta muoán daïy raên Caån thaän, chôù sinh loãi. Nay ta baøn taâm naøy, khoâng beàn, khoâng theå thaáy:

Ngöôøi tu haønh chuyeân taâm moät choã, coät taâm tröôùc maët, duøng nhieàu phöông tieän daïy baûo, traùch söûa taâm. Taâm, chính mi maø töø voâ soá kieáp, ta phaûi traûi qua sinh töû, boû thaân naøy thoï thaân khaùc nhieàu, khoâng keå heát, hoaëc ôû trong ba ñöôøng taùm naïn, hoaëc qua laïi trong coõi trôøi, coõi ngöôøi, nay ta ñöôïc laøm ngöôøi, laïi ñöôïc gaëp Thaùnh phaùp phaûi lìa boû caùc yù töôûng ñaém nhieãm xöa nay, duøng moïi caùch daïy baûo, traùch söûa taâm naøy. Laïi baûo taâm raèng: Ngöôi laø thöù mong manh khoâng ñaùng nöông caäy. Nhaän xeùt nhö vaäy, cho neân phaûi döùt heát moïi aùi keát söû. Cho neân noùi: Nay ta baøn taâm naøy, khoâng beàn, khoâng theå thaáy, nay ta muoán daïy raên, caån thaän, chôù sinh loãi.

M Taâm, ngöôi chôù daïo ñi Theo ham hoá buoâng lung Ta gom troïn ngöôi laïi Nhö cheá ngöï voi döõ. Taâm, ngöôi chôù daïo ñi, theo ham hoá buoâng lung: Taâm laø moät thöù do döï khoâng ñöùng yeân, noù dính vaøo saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp, nhö khæ vöôïn ham meâ döa traùi, chuùng buoâng caønh naøy naém baét caønh kia, yù khoâng ñöùng moät choã. Taâm cuõng nhö vaäy, muoân thöù sinh ra moät caùch ngang traùi, taïo taùc caùc toäi, khoâng theå xaû boû. Cho neân noùi: Taâm, ngöôi chôù daïo ñi, theo ham hoá buoâng lung. Ta gom troïn ngöôi laïi, nhö cheá ngöï voi döõ: Ta seõ duøng phaùp quaùn baát tònh gom nhieáp taâm yù, khoâng cho rong ruoåi. Nhö cheá ngöï voi döõ, khoâng cho chaïy lung tung. Cho neân noùi: Ta gom troïn ngöôi laïi, nhö cheá ngöï voi döõ.

M Sinh töû voâ soá löôïng Qua laïi khoâng ñaàu moái Tìm ngöôøi thôï caát nhaø Thöôøng phaûi thoï baøo thai. Sinh töû voâ soá löôïng, qua laïi khoâng ñaàu moái: Ngöôøi ta soáng cheát traûi qua nhieàu kieáp khoâng theå tính keå. Hoaëc ñoïa vaøo ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû, trong ñoù chòu khoå khoâng theå keå xieát. Cho neân noùi: Sinh töû voâ soá löôïng, qua laïi khoâng ñaàu moái. Tìm ngöôøi thôï caát nhaø, thöôøng phaûi thoï baøo thai: Bôûi khoâng dieät heát nghieäp nhaân cho neân qua laïi khoâng döùt. Bò raøng buoäc bôûi thaân töôùng maäp maïp traéng treûo, tham ñaém hình saéc neân thöôøng vaøo baøo thai. Cho neân noùi: Tìm ngöôøi thôï caát nhaø, thöôøng phaûi thoï baøo thai.

M Quaùn kyõ nhaø naøy Khoâng coøn caát nöõa Coät keøo gaõy heát Laâu ñaøi tan hoang. Quaùn kyõ nhaø naøy: Noù mong manh, khoâng beàn chaéc, chaén chaén phaûi hö hoaïi bôûi noù laø phaùp bò hao moøn tieâu dieät, duø cho nuùi cao, bieån caû roài cuõng tan hoang. Khoâng coøn caát nöõa: Vì sao? Bôûi bieát nguoàn goác cuûa beänh, laïi khoâng muoán thoï thaân, taïo ngoâi nhaø naêm aám. Cho neân noùi: Quaùn kyõ nhaø naøy, khoâng coøn caát nöõa. Coät keøo gaõy heát, laâu ñaøi tan hoang: Sôû dó noùi veà yù naøy laø noùi veà coäi goác keát söû. Thaân cheát boán ñaïi tan lìa, vaïn vaät khoâng hoäi hôïp laâu. ÔÛ ñaây noùi veà ngöôøi thaønh ñaïo, sau khi cheát thaàn thöùc ra ñi vaéng laëng troáng khoâng. Chi tieát thaân theå moãi thöù trôû veà coäi goác cuûa chuùng. Ñaát trôû veà vôùi ñaát, nöôùc trôû veà vôùi nöôùc, löûa trôû veà vôùi löûa, gioù trôû veà vôùi gioù. Thaàn thöùc ñi vaøo voâ vi, khoâng coøn lo sôï phaûi thoï thaân khaùc. Cho neân noùi: Coät keøo gaõy heát, laâu ñaøi tan hoang.

M Taâm lìa taïo taùc Khoaûng giöõa ñaõ dieät Taâm luoân xaùo ñoäng Khoù giöõ gìn ñöôïc. Taâm lìa taïo taùc: Taïo taùc laø ñaàu moái keát söû. Sôû dó chuùng sinh chìm ñaém trong sinh töû, ñeàu do taïo taùc maø ñöa ñeán nhöõng tai bieán nhö vaäy. Baäc Thaùnh ra ñôøi tinh taán, töï döùt boû coäi goác taïo taùc, khoâng cho sinh trôû laïi. Cho neân noùi: Taâm lìa taïo taùc. Khoaûng giöõa ñaõ dieät: Phaùp ba ñôøi döùt haún khoâng coøn. Cho neân noùi: Khoaûng giöõa ñaõ dieät. Taâm luoân xaùo ñoäng: Nhö trong kheá kinh cuûa Phaät coù noùi: Nay Ta noùi veà nguoàn goác cuûa taâm, noù lao xao laêng xaêng. Moät ngaøy moät ñeâm coù chín traêm chín möôi chín öùc nieäm. Caùc nieäm töôûng ñeàu khaùc nhau, taïo nghieäp khaùc nhau. Cho neân noùi: Taâm luoân xaùo ñoäng. Khoù giöõ gìn ñöôïc: Trong khoaûnh khaéc phaùt taâm laøm thieän hay aùc, neáu taâm nghó thieän thì coù aûnh höôûng ñeán lieàn, khoâng coù gì ngaên ngaïi, coøn nhö taâm nghó aùc thì nhö vang theo tieáng, muoán giöõ gìn cuõng khoâng theå ñöôïc. Nhö caùc loaøi thuù döõ: Coïp, soùi, raén rít, boø caïp maø muoán chuùng che chôû nhau, khieán chuùng khoâng laøm aùc, thì ñieàu aáy töø tröôùc ñeán giôø chöa töøng nghe. Cho neân noùi: Khoù giöõ gìn ñöôïc.

M Ngöôøi trí töï söûa mình Nhö thôï voùt teân thaúng Coù giaän thì bieát giaän Coù giaän bieát coù giaän. Ngöôøi trí töï söûa mình, nhö thôï voùt teân thaúng: Ngöôøi tu haønh tröôùc phaûi söûa ñoåi baûn thaân mình, thöôøng bieát caùc phaùp khoå, khoâng, voâ thöôøng, voâ ngaõ. Duøng saùu haïnh suy nieäm ñeå töï raên mình, khoâng ñeå taø vaïy. Nhö ngöôøi thôï kheùo tay, voùt thaúng muõi teân, khoâng ñeå guùt maéc, coù coâng naêng cheá ngöï ñòch, khoâng coù gì khoù. Cho neân noùi: Ngöôøi trí

töï söûa mình, nhö thôï voùt teân thaúng. Coù giaän thì bieát giaän, coù giaän bieát coù giaän: Oaùn oaùn caøng theâm oaùn, duøng oaùn ñeå döùt oaùn thì xöa nay chöa heà coù. Vaäy phaûi döùt oaùn dieät oaùn, sau ñoù môùi bieát laø khoâng coøn oaùn. Cho neân noùi: Coù giaän thì bieát giaän, coù giaän bieát coù giaän.

M Chính yù mình taïo Chaúng phaûi cha meï Boû taø ñöôïc ñònh Laøm phöôùc chôù luøi. YÙ laøm caùc vieäc, vì thaân maø gaây hoïa. AÙc naøy do taâm gaây ra, khoâng phaûi cha meï, anh em, hoï haøng, toâi tôù gaây ra. Xeùt roõ ñieàu naøy môùi bieát raèng bôûi taø kieán maø sinh ra traàn lao naøy. Laïi khoâng giöõ gìn laøm cho taâm khoûi roái loaïn. Cho neân noùi: Chính yù mình taïo, chaúng phaûi cha meï, boû taø ñöôïc ñònh, laøm phöôùc chôù luøi.

M Nhaø lôïp khoâng kyõ Trôøi möa bò doät Khoâng söûa haïnh mình Ròn daâm, noä, si. Nhö ôû ñôøi, ngöôøi ta xaây döïng cung ñieän, nhaø cöûa neáu lôïp noùc khoâng kyõ thì luùc trôøi möa choã naøo cuõng bò doät. Ngöôøi khoâng söûa ñoåi vieäc laøm cuûa mình cho ñuùng thì taâm duyeân theo saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp. Bôûi khoâng suy nghó phaùp quaùn baát tònh neân nöôùc tam ñoäc chaûy lan ra ngoaøi. Cho neân noùi: Nhaø lôïp khoâng kyõ, trôøi möa bò doät, khoâng söûa haïnh mình, ròn daâm, noä, si. Ñeàu öùng thaønh keä, noùi löôïc yeáu nghóa: Ngu si cuõng vaäy, giaän döõ cuõng vaäy, ganh tò cuõng vaäy, kieâu maïn cuõng vaäy, aùi keát cuõng vaäy.

M Noùc nhaø lôïp kyõ Trôøi möa khoâng doät Ngöôøi bieát söûa mình Heát daâm, noä, si. Nhö ngöôøi thôi khi xaây caát cung ñieän, nhaø cöûa lôïp raát kyõ löôõng neân khi trôøi möa khoâng doät ñöôïc. Ngöôøi bieát söûa mình, döùt boû daâm, noä, si, khoâng cho chuùng chaûy ra, caùc hoaïn naïn ñeàu döùt heát. Ñeàu öùng thaønh keä, noùi löôïc yeáu nghóa: Ngu si cuõng vaäy, giaän döõ cuõng vaäy, ganh tò cuõng vaäy, kieâu maïn cuõng vaäy, aùi keát cuõng vaäy.

M
Taâm laø goác phaùp
Taâm quyù, taâm khieán
Taâm nghó ñieàu aùc
Vöøa noùi, laøm ngay
Toäi khoå theo mình
Nhö xe caùn ñöôøng.

Khi aáy, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Töø nay trôû ñi, tröôùc khi aên phaûi ñoïc keä khuyeán thöïc. Trong thaønh Xaù-veä coù hai ngöôøi aên maøy ñaõ ñeán aên xin khi Taêng chuùng chöa noùi keä khuyeán thöïc, trong ñoù coù moät ngöôøi aên maøy taâm ganh tò laãy löøng, beøn phaùt khôûi taâm aùc, yù nguyeän thaàm raèng: “Neáu ngaøy sau ñöôïc laøm vua, ta seõ cho xe caùn beå ñaàu caùc Ñaïo nhaân naøy.” Sau khi chuùng Taêng ñoïc keä, ngöôøi aên maøy ñöôïc ban cho nhieàu ñoà aên. Ra ngoài beân ñöôøng, anh ta aên no neâ roài naèm nguû say. Boãng coù maáy traêm chieác xe chaïy ngang qua ñoù, caùn beå ñaàu anh naøy. Sau khi cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc, chòu khoå voâ löôïng.

M Taâm laø goác phaùp Taâm quyù, taâm khieán Taâm nghó ñieàu laønh Vöøa noùi, laøm ngay Phöôùc vui töï theo Nhö boùng theo hình. Luùc aáy ngöôøi aên maøy thöù hai trong taâm thaàm nghó: “Neáu sau naøy ñöôïc giaøu sang, laøm vua, ta seõ cuùng döôøng cho Thaùnh chuùng naøy khoâng heà thieáu thoán”. Khi aáy, anh aên maøy naøy ñöôïc nhieàu ñoà aên vöøa yù, anh lieàn ra ngoaøi roài naèm nguû döôùi goác caây, tinh thaàn yeân tònh, khoâng coù loaïn töôûng. Luùc baáy giôø, trong nöôùc aáy, vua vöøa qua ñôøi, khoâng coù con noái doõi. Caùc quan hoïp laïi baøn: –Nay trong nöôùc khoâng coù chuû, laïi khoâng ai noái ngoâi deã khieán loøng daân chuùng ly taùn. Khoâng bao laâu seõ nhaø tan nöôùc maát. Do vaäy caàn phaûi hoûi caùc ngaøi: ‘Ai coù möu keát gì khieán ñaát nöôùc toaøn veïn, daân khoâng ñi nôi khaùc xin noùi cho bieát’. Trong ñoù, moät vò quan trí tueä saùng suoát baäc nhaát baùo daân chuùng: –Chuùng ta maát chuùa, khoâng coù ngöôøi keá vò. Vaäy nay cöû söù giaû ñi tuaàn trong nöôùc neáu gaëp ñöôïc ai coù töôùng oai nghieâm phöôùc loäc ñaày ñuû thì seõ môøi veà noái ngoâi vua. Söù giaû lieàn ñi xem xeùt, thaáy döôùi moät goác caây noï, coù moät ngöôøi naèm nguû. AÙnh naéng xeá nghieâng nhöng boùng caây khoâng dôøi. Boùng caây vaãn che maùt treân thaân ngöôøi aáy nhö moät caùi loïng, söù giaû thaáy vaäy lieàn döøng laïi xem. Thaät laø moät söï vieäc laï luøng, treân ñôøi naøy khoâng ai hôn. Ngöôøi naøy raát xöùng ñaùng ñöôïc noái ngoâi vua. Söù giaû ñeán ñaùnh thöùc ngöôøi aáy vaø môøi leân xe ñöa veà trieàu laøm vua. Moïi ngöôøi

tung hoâ vaïn tueá. Töø ñoù ñaát nöôùc thanh bình thònh vöôïng. Ñöùc Theá Toân quaùn xeùt hai yù nghóa treân, lieàn noùi baøi keä naøy: Taâm laø goác phaùp Taâm quyù, taâm khieán Taâm nghó ñieàu aùc Vöøa noùi, laøm ngay Toäi khoå theo mình Nhö xe caùn ñöôøng. Taâm laø goác phaùp Taâm quyù, taâm khieán Taâm nghó ñieàu laønh

Vöøa noùi, laøm ngay Phöôùc vui theo mình Nhö boùng theo hình.

M Nieäm khoâng bieát ngöøng Khoâng döùt voâ bieân Phöôùc ngaên ñöôïc aùc Giaùc laø baäc Hieàn. Nieäm khoâng bieát ngöøng, khoâng döùt voâ bieân: Ngöôøi tu haønh buoâng thaû taâm yù rong ruoåi, khoâng theå chuyeân nhaát, ngay trong khi nghe phaùp cuõng khoâng chuù taâm chuyeân nhaát. Khoâng döùt voâ bieân laø raên vieäc troäm caép, thaân taø vaïy. Cho neân noùi: Nieäm khoâng bieát ngöøng, khoâng döùt voâ bieân. Phöôùc ngaên ñöôïc aùc, giaùc laø baäc Hieàn: Ngöôøi tích chöùa ñieàu laønh, döùt boû taâm daâm, noä, si, kieâu maïn, ngöôøi nhö theá tu ñaïo deã daøng. Nhôø phöôùc baùu aáy daàn daàn ñeán ñaïo traøng. Cho neân noùi: Phöôùc ngaên ñöôïc aùc, giaùc laø baäc Hieàn.

M Khoâng coù yù baát tònh Vaø giaän döõ nhö ngöôøi Ngöôøi muoán bieát ñöôïc phaùp Tam da tam Phaät noùi, Ai döùt boû coáng cao Taâm yù raát thanh tònh Boû ñöôïc taâm toån haïi Môùi nghe ñöôïc chaùnh phaùp. Chö Phaät, Theá Toân thöôøng duøng Thieân nhaõn quaùn xeùt nhöõng vieäc trong ba ñôøi, bieát roõ ñôøi vò lai, chuùng sinh meâ laàm, töï kieâu, khinh mieät keû khaùc, khoâng kính thôø Tam baûo. Ta ra ñi roài, lôøi daïy vaãn coøn ñoù. Laø nhöõng ngöôøi doøng doõi, caùc thaày phaûi truyeàn daïy kinh ñieån cuûa Ta cho ngöôøi ñôøi sau, chuùng sinh naøo nghe ñeán ñeàu ñöôïc cöùu ñoä. Baáy giôø, trong vöôøn Keâ-ñaàu, thuoäc nöôùc lôùn Ba-la-leâ, coù moät thaày Tyø-kheo ñöôïc maáy ngaøn muoân ngöôøi bao quanh tröôùc sau. Ngaøi ngoài treân toøa cao noùi phaùp giaùo hoùa. Chuùng sinh naøo nghe ñeàu ñöôïc cöùu ñoä. Tuøy theo coâng haïnh mình höôùng ñeán maø ñeàu thoûa nguyeän. Ngöôøi nöôùc ngoaøi ñeàu phaûi theo luaät leä trong nöôùc naøy laø ai muoán vaøo chuøa leã Phaät, nghe phaùp ñeàu phaûi dôõ muõ ra. Baáy giôø coù vò vua bò hoùi ñaàu vaø treân ñaàu coù gheû, chaân laïi mang giaøy, töï yû mình baäc giaøu sang quyù toäc, neân oâng quaán taám næ treân ñaàu nghe kinh. Nhaø vua baûo: –Xin thaày Tyø-kheo noùi phaùp cho ta nghe. Thaày Tyø-kheo ñaùp: –Nhö Lai coù daïy raèng: Khoâng ñöôïc noùi phaùp cho ngöôøi chaân mang giaøy deùp. Vua nghe theá böïc töùc lieàn côûi giaøy ra vaø baûo: –Xin thaày Tyø-kheo haõy mau noùi phaùp cho vui loøng ta. Laøm traùi yù ta thì bò cheùm ñaàu. Thaày Tyø-kheo ñaùp: –Giôùi caám cuûa Nhö Lai coù daïy raèng: Khoâng ñöôïc noùi phaùp cho ngöôøi truøm khaên

treân ñaàu nghe. Nghe lôøi aáy, nhaø vua caøng theâm töùc giaän, löûa saân böøng böøng, baûo thaày Tyø-kheo: –OÂng muoán laøm nhuïc ta chaêng? Cöù coá tình choái töø laø sao? Baây giôø ta ñeå ñaàu traàn, nghe oâng noùi phaùp ñaây. Neáu khoâng côûi môû nhöõng ngôø vöïc cuûa ta thì thaân oâng bò cheùm ñöùt laøm ba khuùc. Khi aáy, thaày Tyø-kheo noùi cho nhaø vua nghe baøi keä: Khoâng coù yù baát tònh Vaø giaän döõ nhö ngöôøi Ngöôøi muoán bieát ñöôïc phaùp Tam da tam Phaät noùi, Ai

döùt boû coáng cao Taâm yù raát thanh tònh Boû ñöôïc taâm toån haïi Môùi nghe ñöôïc chaùnh phaùp. Nghe baøi keä, nhaø vua loä veû hoå theïn, lieàn ñöùng daäy, naêm voùc gieo saùt ñaát, töï quy y saùm hoái, mong ñöôïc döùt tröø loãi cuûa thaân, mieäng, yù. Quyø thaúng chaép tay, vua thöa vôùi thaày Tyø-kheo: –Chaúng hay baøi keä naøy laø do chính Nhö Lai noùi hay laø toân nhaân bieát roõ taâm ta neân noùi ra? Thaày Tyø-kheo ñaùp: –Baøi keä naøy chính laø do Nhö Lai noùi ra, ñeán nay ñaõ laâu laém roài, khoâng phaûi môùi noùi ñaâu. Nhaø vua töï suy nghó: "Hay laém! Baäc Thaùnh vôùi trí tam ñaït bieát heát moïi vieäc. Ngaøi bieát caû ñeán mai sau coù haïng nhö ta, vôùi taâm giaän döõ, toån haïi. Giôø ñaây xin saùm hoái moät laàn nöõa, khoâng daùm gaây ra nghieäp môùi". Khi aáy thaày Tyø-kheo daàn daàn noùi phaùp saâu cho nhaø vua nghe. Nghe xong, ngay taïi choã ngoài, nhaø vua döùt saïch heát caùc phieàn naõo, ñöôïc maét phaùp thanh tònh, thaáy phaùp, ñöôïc phaùp, khoâng coøn lo sôï gì nöõa.

M Taâm khoâng yù truï Cuõng khoâng bieát phaùp Meâ ñaém vieäc ñôøi Khoâng coù chaùnh trí. Taâm khoâng yù truï, cuõng khoâng bieát phaùp: Nhö nöôùc chaûy xieát khoù coù theå ngaên laïi. Ra khoûi maïch phun, doøng nöôùc chaûy maõi suoát ñeâm ngaøy. Muoán ñöa noù chaûy ngöôïc veà nguoàn thì khoâng theå ñöôïc. Ngöôøi nhö theá khoâng bieát chaùnh phaùp, cuõng khoâng bieát caùi gì ñaùng thaønh töïu ñeå thaønh töïu vaø caùi gì caàn boû ñeå boû, khaùc gì keû ñieác nghe nhaïc nguõ aâm, ngöôøi muø caàm ñuoác. Cho neân noùi: Taâm khoâng yù truï, cuõng khoâng bieát phaùp. Meâ ñaém vieäc ñôøi, khoâng coù chaùnh trí: Nhö ngöôøi tu haønh tham öa theá gian, tin theo taø kieán ñieân ñaûo, hoaëc thôø caùc thaàn nöôùc, löûa, trôøi, traêng. Cuùng teá toå tieân, cha meï, anh em, trong taâm mong ñöôïc coâng ñöùc chaùnh phaùp, khaùc naøo keû muoán xaây nhaø treân hö khoâng, laøm sao thöïc hieän ñöôïc? Nhö trong kinh noùi: Saùt sinh ñeå cuùng teá ñeàu laø gieo nhaân khoå haïi. Cho neân noùi: Meâ ñaém vieäc ñôøi, khoâng coù chaùnh trí.

M Ba saùu doøng nöôùc chaûy Cuøng taâm yù höõu laäu Thöôøng sinh khôûi taø kieán Nöông keát söû duïc töôûng. Ba saùu doøng nöôùc chaûy: Veà ba möôi saùu thöù taø thì taø cuûa thaân coù ba, ba coõi moãi coõi coù moät. Bieân kieán coù ba: Duïc giôùi coù moät, coõi Saéc coù moät, coõi Voâ saéc coù moät. Taø kieán coù möôøi hai: Coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù boán, coõi Voâ saéc coù boán. Troäm veà Kieán coù möôøi hai: Coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù boán, coõi Voâ saéc coù boán. Troäm veà giôùi coù saùu: Coõi Duïc coù hai, coõi Saéc coù hai, coõi Voâ saéc coù hai, coäng chung taát caû laø ba möôi saùu. Ba möôi saùu thöù aáy laøm cho ngöôøi ñôøi meâ laàm, khoâng thaáy chaùnh kieán. Bôûi vaäy, ngöôøi trí phoøng lo vieäc chöa xaûy ra. Cho neân noùi: Ba saùu thöù doøng nöôùc chaûy, cuøng taâm yù höõu laäu, ba saùu taâm taø kieán do taâm sinh ra, noù lan traøn thaønh muoân moái, trôû thaønh taø kieán. Cho neân noùi: Cuøng taâm höõu laäu. Thöôøng sinh khôûi taø kieán, nöông keát söû duïc töôûng: Taø kieán naøy laø chaáp thöôøng kieán, ñoaïn dieät kieán. Hai taø kieán naøy khoâng töông öng nhau. Chaáp thöôøng kieán thì khoâng töông öng vôùi chaáp ñoaïn dieät. Chaáp ñoaïn dieät thì khoâng töông öng vôùi chaáp thöôøng. Kieán chaáp cuûa hai ngöôøi khaùc nhau laø do taø kieán maø ñöa ñeán ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc

sinh. Laïi sinh khôûi ba yù töôûng laø yù töôûng veà duïc, yù töôûng veà saân, yù töôûng veà voâ minh. Cho neân noùi: Thöôøng sinh khôûi taø kieán, nöông vaøo keát söû duïc töôûng.

M Boû yù, buoâng coäi goác Ngöôøi theo yù löu chuyeån Giaây laùt maát tieáng taêm Nhö chim boû röøng vaéng. Boû yù, buoâng coäi goác, ngöôøi theo yù löu chuyeån: ôû ñôøi coù nhieàu ngöôøi öa thích nguõ aâm. Nhö maét thaáy saéc, khôûi leân nhaõn thöùc beøn thaønh nhaõn caên. Tai nghe tieáng, khôûi leân nhó thöùc beøn thaønh nhó caên. Muõi ngöûi muøi, khôûi leân tæ thöùc beøn thaønh tæ caên. Mieäng neám vò sinh khôûi khaåu thöùc, beøn thaønh khaåu caên. Thaân bieát trôn laùng, sinh khôûi thöùc thaân beøn thaønh thaân caên. YÙ bieát phaùp sinh khôûi yù thöùc, beøn thaønh yù caên. Cho neân noùi: Boû yù, buoâng coäi goác, ngöôøi theo yù löu chuyeån. Giaây laùt maát tieáng taêm, nhö chim boû röøng vaéng: Ngöôøi ta phaïm loãi, khoâng lo nghó veà sau. Laøm laønh laâu ngaøy coù theå maát ñi trong giaây laùt. Bò caùc ñaøn-vieät thí chuû thaáy, cheâ bai. Hoï baûo nhau: “Chuùng ta voán nghó hoï laø ngöôøi giôùi ñöùc thanh tònh ñaày ñuû, côù sao baây giôø chæ thaáy toaøn laø toäi loãi”. Roài hoï cuøng nhau baïc ñaõi xem thöôøng, khoâng kính troïng nöõa, gioáng nhö ñaøn chim thöôøng nguû ñeâm trong röøng raäm, ham meâ traùi ngoït hoa thôm, khi traùi ngoït hoa thôm ñaõ heát, maïnh con naøo con naáy bay ñi. Keû phaïm giôùi cuõng gioáng nhö thí duï aáy. Phöôùc heát, toäi ñeán töï phaûi tan lìa. Cho neân noùi: Giaây laùt maát tieáng taêm, nhö chim boû röøng vaéng.

M

Tu hoïc choã vaéng laëng

Caån thaän chôù theo duïc

Chôù nuoát hoøn saét noùng

Khoùc la chòu quaû baùo. Tu hoïc choã vaéng laëng, caån thaän chôù theo duïc: Thöôøng phaûi giöõ gìn moïi haønh ñoäng cuûa taâm yù. Khoâng ñeå bò yù duïc loâi keùo. Loøng duïc khieán ngöôøi ta meâ môø khoâng phaân bieät toân ti. Cho neân noùi: Tu hoïc choã vaéng laëng, caån thaän chôù theo duïc. Chôù nuoát hoøn saét noùng, khoùc la chòu quaû baùo: Nhö löûa thieâu ñoát ñau nhöùc taän xöông tuûy, cheát roài ñoïa ñòa nguïc, khoå sôû muoân beà, oâm coät ñoàng chaùy, nuoát hoøn saét noùng, keâu khoùc thaûm thieát, bieát toû cuøng ai. Cho neân noùi: Chôù nuoát hoøn saét noùng, khoùc la chòu quaû baùo.

M Neân khôûi maø khoâng khôûi YÛ söùc khoâng tinh taán Töï laøm thaân ngöôøi heøn Bieáng nhaùc khoâng trí tueä. Neân khôûi maø khoâng khôûi: Noùi veà Phaät, thieän tri thöùc, nhöng khoâng taïo coâng ñöùc laønh. Tuy sinh gaëp thôøi, nhöng khoâng laøm gì coù ích cho ngöôøi. Trôøi möa baûy thöù baùu ñaày ngaäp theá giôùi, nhöng keû ngu thì taâm yù meâ môø, naøo bieát nhaët laáy cuûa baùu aáy. Thöôøng ñöôïc thaân ngöôøi nhöng khoâng bieát lo xa. Tuy ñöôïc goïi laø ngöôøi, nhöng soáng voâ ích. ÔÛ ñaây cuõng nhö theá, gaëp ñöôïc Phaät ra ñôøi giaûng noùi phaùp saâu xa, ngöôøi ngu giöõ khö khö söï meâ laàm cuûa mình khoâng chòu nghe tin nhaän nhöõng ñieàu chaân lyù. Cho neân noùi: Neân khôûi maø khoâng khôûi. YÛ söùc khoâng tinh

taán: Nhö coù ngöôøi tu haønh coù naêng löïc nhaän söï giaùo hoùa cuûa Phaät nhöng laïi bieáng nhaùc khoâng tinh taán. Cho neân noùi: YÛ söùc khoâng tinh taán. Töï laøm thaân ngöôøi heøn, bieáng nhaùc khoâng trí tueä: Töï dìm mình vaøo sinh töû, khoâng nghó ñeán tai hoïa ñôøi sau. Tuy gaëp Phaät ra ñôøi, gaëp thieän tri thöùc, gaëp baäc Hieàn thaùnh nhöng khoâng chòu laõnh thoï trí tueä, phaân bieät nghóa thuù. Cho neân noùi: Töï laøm thaân ngöôøi heøn, bieáng nhaùc khoâng trí tueä.

M Loaïn quaùn vaø chaùnh quaùn Ñeàu töø yù sinh ra Neáu giaùc bieát taâm quaùn Taâm ngu thöôøng roái loaïn. Loaïn quaùn vaø chaùnh quaùn, ñeàu töø yù sinh ra: Loaïn quaùn laø quaùn duïc, quaùn giaän döõ vaø quaùn voâ minh. Ngöôøi tu haønh lìa boû caùc quaùn aáy maø tu taäp chaùnh quaùn. Khi coù chaùnh quaùn ñònh yù thì sieâu vieät treân heát trong caùc ñònh toái thaéng. Chæ coù baäc Thaùnh ñaõ döùt heát caùc laäu, khoâng coøn ñaém tröôùc thì môùi ñaït ñöôïc thöù ñònh aáy. Cho neân noùi: Loaïn quaùn vaø chaùnh quaùn, ñeàu töø yù sinh ra. Neáu giaùc bieát taâm quaùn, taâm ngu thöôøng roái loaïn: Ngöôøi tinh taán tu hoïc phaûi quaùn xuaát ly. Quaùn Khoâng, Voâ töôùng, Voâ nguyeän, röûa saïch taâm dô, buoâng boû taùm vieäc theá tuïc. Tu taâm thanh tònh, hieåu caùc töôùng haûo. Luoân luoân vaéng laëng, lôøi daïy baûo ra toát ñeïp khoâng ai bì kòp. Boán ñeán nhö theá luùc naøo cuõng tu taäp. Ngöôøi ngu giöõ khö khö söï meâ muoäi cuûa mình neân taâm yù thöôøng loaïn ñoäng. Nhö chaát nöôùc ngon ngoït, nhöng keû ngu cho laø cay ñaéng, chaúng leõ phaûi chôø baäc Thaùnh caïy mieäng ñoå vaøo? Cöù khö khö giöõ söï meâ laàm thì khoù coù theå söûa ñoåi nhö vaäy. Cho neân noùi: Neáu giaùc bieát taâm quaùn, taâm ngu

thöôøng roái loaïn.

M Ngöôøi trí quaùn nhö vaäy Giöõ cho nieäm chuyeân nhaát Than oâi ! YÙ khoâng ñaém Chæ Phaät môùi döùt ñöôïc. Ngöôøi trí quaùn nhö vaäy, giöõ cho nieäm chuyeân nhaát: Ngöôøi trí giaûng noùi phaùp nhieäm maàu, phaù tan nghi ngôø, döùt boû söï khoù khaên, roïi saùng loøng ngöôøi. Soáng chung vôùi moïi ngöôøi maø rieâng mình khoâng baïn. Thöôøng hoûi moïi ngöôøi ai coù gì thaéc maéc ta seõ duøng löûa trí tueä röïc rôõ ñeå ñoát chaùy heát nhöõng moái nghi ngôø cuûa moïi ngöôøi. Luoân luoân quaùn saùt taâm khoâng roái loaïn. Ngöôøi hoïc ñaïo tu haønh neân laáy ñoù laøm söï nghieäp. Cho neân noùi: Ngöôøi trí quaùn nhö vaäy, giöõ cho nieäm chuyeân nhaát. Than oâi! YÙ khoâng ñaém, chæ Phaät môùi döùt ñöôïc: Ngöôøi tu haønh ñöôïc ñònh Tam- muoäi, boû heát nhöõng vieäc höõu laäu theá tuïc. Laïi cuõng boû luoân ñònh yù giaûi thoaùt laø coäi goác ñieàu laønh cuûa theá tuïc. Ai laøm ñöôïc vieäc aáy? Chæ coù Phaät, Theá toân môùi boû ñöôïc maø thoâi. Cho neân noùi: Than oâi! YÙ khoâng ñaém, chæ Phaät môùi döùt ñöôïc.

M Quaùn thaân nhö bình khoâng Taâm yeân nhö töôøng thaønh Duøng tueä ñaùnh vôùi ma Giöõ thaéng, chôù ñeå maát. Quaùn thaân nhö bình khoâng: Nhö caùi bình cuõ kyõ, trong ngoaøi khoâng beàn chaéc, tuy coøn duøng ñöïng ñoà ñöôïc, nhöng khoâng ñöôïc bao laâu. Thaân boán ñaïi naøy cuõng gioáng nhö vaäy, thöôøng phaûi khoå ñau, hö hoaïi, khoâng ñöôïc bao laâu, nhö caùi bình cuõ kia, duø ñöïng ñoà toát hay ñöïng ñoà xaáu noù cuõng phaûi ñi ñeán choã hoaïi dieät, veà vôùi tro than. Taám

thaân mong manh naøy cuõng gioáng nhö vaäy, coù khi thoï thaân toát ñeïp, coù khi thoï thaân xaáu xí, neáu nhaäp laõnh ñieàu laønh thì ñoù laø coâng ñöùc laønh ñeå trang ñieåm cho thaân, coøn neáu nhaän laõnh ñieàu xaáu aùc thì ñoù laø boû nghieäp laønh, taâm bò oâ nhieãm. Sau khi cheát, thaân bò vaát ngoaøi goø maû. Cho neân noùi: Quaùn thaân nhö bình khoâng. Taâm yeân nhö töôøng thaønh: Sôû dó xaây thaønh vöõng chaéc, ñaøo haøo saâu laø ñeå choáng laïi boïn troäm cöôùp haïi daân. Taâm cuõng gioáng nhö vaäy, phaûi choáng giöõ taâm khoâng cho giaëc keát söû troùi buoäc. Thaønh coù vöõng chaéc thì giaëc môùi khoâng coù cô hoäi ñaùnh phaù, taâm ngay thaúng khoâng taø vaïy thì keát söû khoâng coù cô hoäi laøm phieàn naõo. Cho neân noùi: Taâm yeân nhö töôøng thaønh. Duøng tueä ñaùnh vôùi ma: Kyõ thuaät ñaõ hoaøn bò, saùu ngheà ñaõ ñaày ñuû thì coù khaû naêng chieán ñaáu vôùi ma trôøi Töï taïi. Cho neân noùi: Duøng tueä ñaùnh vôùi ma. Giöõ thaéng chôù ñeå maát: Ñaõ thaéng daâm, noä, si, khoâng coøn yù töôûng naøo khaùc, thöôøng buoäc yù tröôùc maët, khoâng coù taâm naøo khaùc. Cho neân noùi: Giöõ thaéng chôù ñeå maát. Toùm laïi, quaùn saùt theá gian cuõng gioáng nhö vaäy.

M Quaùn thaân nhö chuøm boït Nhö ngöïa ñoàng naéng loùa

Duøng tueä ñaùnh vôùi ma Giöõ thaéng chôù ñeå maát. Gioáng nhö chuøm boït nöôùc vöøa coù ñoù lieàn vôõ maát, khoâng toàn taïi ñöôïc laâu. Thaân boán ñaïi naøy cuõng gioáng nhö vaäy, tuï laïi thì thaønh thaân ngöôøi, phaân taùn ra thì thaønh khí. Voán nhôø cha meï maø coù ñöôïc thaân boán ñaïi, nhöng neáu suy xeùt taän cuøng ngoïn ngaønh thì ñeàu laø khoâng. Tìm thì khoâng thaáy ôû tröôùc, kieám maõi vaãn khoâng thaáy ôû sau. Sinh dieät tieáp noái maõi. Sinh sinh roài dieät, sinh sinh roài sinh, dieät dieät roài dieät, dieät dieät roài sinh, sinh khoâng thaáy sinh, dieät khoâng thaáy dieät. Phaøm phu quen theo söï hieåu bieát ñieân ñaûo, khoâng giaùc ngoä. Cho neân noùi: Quaùn thaân nhö chuøm boït, nhö ngöïa ñoàng naéng loùa, duøng tueä ñaùnh vôùi ma, giöõ thaéng chôù ñeå maát. Toùm laïi, quaùn saùt theá gian cuõng gioáng nhö vaäy.

M Taâm nhôù baûy giaùc yù Quyeát yù khoâng sai traùi Phaûi boû yù ngu laàm Vui vôùi nhaãn baát khôûi Heát laäu, khoâng coøn nhô ÔÛ ñôøi maø dieät ñoä. Taâm nhôù baûy giaùc yù, quyeát yù khoâng sai traùi: Nhö ngöôøi tu haønh, tu taäp phaùp giaùc yù, luùc naøo cuõng nghó ñeán noù, khoâng heà buoâng rôøi. Cho neân noùi: Taâm nhôù baûy giaùc yù, quyeát yù khoâng sai traùi. Phaûi boû yù ngu laàm, vui vôùi nhaãn baát khôûi: Neáu coù chuùng sinh khoâng khôûi taâm Töø bi ñoái vôùi taát caû chuùng sinh thì khoâng ñeán ñöôïc ñaïo vaø thaønh töïu ñöôïc gì, phaûi boû yù ngu laàm, khoâng ñaém meâ nhöõng yù töôûng veà saéc, môùi thích öùng vôùi ñaïo chaân, vui vôùi xaû vaø phaùp nhaãn baát khôûi, khoâng coøn taâm sinh dieät laø böôùc vaøo nhaø ñaïo. Cho neân noùi: Taâm nhôù baûy giaùc yù, quyeát yù khoâng sai traùi. Heát laäu khoâng coøn nhô, ôû ñôøi maø dieät ñoä: Ngöôøi tu haønh heát höõu laäu thaønh voâ laäu, taâm ñöôïc giaûi thoaùt, tueä ñöôïc giaûi thoaùt, ôû trong phaùp hieän taïi ñöôïc töï taïi. Haïng ngöôøi nhö vaäy ñöôïc vaøo caûnh voâ vi böôùc vaøo Nieát-baøn. Vaéng laëng maõi maõi, khoâng coøn sinh trôû laïi nöõa. Cho neân noùi:

Heát laäu khoâng coøn nhô, ôû ñôøi maø dieät ñoä.

M Phaûi töï giöõ yù mình Nhö traâu Li giöõ ñuoâi Boá thí cho taát caû Khoâng bao giôø lìa vui. Phaûi töï giöõ yù mình, nhö traâu Ly giöõ ñuoâi: Taâm luoân haønh ñaïo, taïo taùc khoâng ñaàu moái, thöôøng phaûi gom nhieáp taâm yù, khoâng ñeå gaây loãi laàm, nhö con traâu Ly luùc naøo cuõng giöõ gìn caùi ñuoâi cuûa noù, sôï bò ñöùt maát, thaø maát maïng soáng vaø maát söï nghæ ngôi chöù khoâng ñeå cho caùi ñuoâi cuûa mình bò chaám xuoáng ñaát. Tyø-kheo hoïc ñaïo cuõng gioáng nhö theá, thaø boû thaân maïng chöù khoâng phaïm giôùi. Cho neân noùi: Phaûi töï giöõ yù mình, nhö traâu Li giöõ ñuoâi. Boá thí cho taát caû, khoâng bao giôø lìa vui: Phaûi sinh taâm Töø bi thöông xoùt taát caû chuùng sinh. Xem keû oaùn thuø nhö con ñoû. A-tu-luaân, Ca-löu-la, Chieân-ñaø-la, Ma-hö-laëc, Nhaân vaø Phi nhaân khoâng coù dòp laøm haïi ngöôøi aáy. Töï nhieân höôûng phöôùc, vui söôùng voâ

cuøng. Cho neân noùi: Boá thí cho taát caû, khoâng bao giôø lìa vui.

M Moät voi ra khoûi baày Voi saùu ngaø trong voi Taâm taâm töï bình ñaúng Vui moät mình ñoàng troáng. Thuoû xöa, caùc thaày Tyø-kheo ôû Caâu-thaâm öa tranh chaáp, khoâng heà vui veû. Hoï khoâng thích caûnh nuùi röøng vaéng veû. Khi aáy Ñöùc Theá Toân thöôøng ñeán quôû traùch, can ngaên, nhöng hoï khoâng nghe. Nhö Lai thöôøng noùi phaùp, hoï cuõng khoâng nghe. Ngaøi boû ñi ñeán moät nôi, khoâng xa choã Ngaøi coù moät con voi soáng moät mình laëng leõ nôi nuùi röøng thanh vaéng. Con voi thaàm nghó: “Khi ta ôû trong baày bò ñaøn voi quaáy nhieãu, aên thì aên coû xaáu, uoáng thì uoáng nöôùc ñuïc. Nay ta ôû nôi ñaây, khoâng bò quaáy nhieãu vui söôùng laøm sao!” Khi aáy Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Moät voi ra khoûi baày Voi saùu ngaø trong voi Taâm taâm töï bình ñaúng Vui moät mình ñoàng troáng. Noùi keä roài, Ñöùc Nhö Lai beøn boû ra ñi.

M Khoâng coù taâm laøm haïi Vì taát caû moïi ngöôøi Taâm töø vì chuùng sinh Khoâng ai oaùn giaän mình. Khoâng coù taâm laøm haïi, vì taát caû moïi ngöôøi: Döùt boû taát caû taâm gheùt boû thuø haän, Töø bi thöông xoùt taát caû caùc loaøi chuùng sinh. Cho neân noùi: Khoâng coù taâm laøm haïi, vì taát caû moïi ngöôøi. Taâm töø vì chuùng sinh, hoï khoâng coù oaùn giaän: Coi thaân mình nhö thaân hoï khoâng coù khaùc nhau. Khoâng ñeå loøng duø lôøi khen hay cheâ, khoâng coù taâm oaùn giaän, cuõng khoâng coù yù laøm haïi. Moät loøng höôùng veà chuùng sinh, lo nghó canh caùnh beân loøng, khoâng bao giôø lìa boû hoï. Cho neân noùi: Taâm töø vì chuùng sinh, hoï khoâng coù oaùn giaän.

M Taâm töø thöông moät ngöôøi Thì ñöôïc caùc goác laønh Phaûi neân vì taát caû Hieàn thaùnh khen phöôùc caû. Taâm töø thöông moät ngöôøi: Nhö trong kheá kinh cuûa Phaät coù noùi: Neáu coù ngöôøi boá thí cho taát caû chuùng sinh, laïi theâm taâm Töø bi boá thí cho moät ngöôøi thì ngöôøi naøo ñöôïc phöôùc nhieàu? Thaày Tyø-kheo ñaùp raèng: “Ngöôøi thöïc haønh taâm Töø bi thöông xoùt nghó nhôù chuùng sinh ñöôïc phöôùc raát nhieàu”. Cho neân noùi: Taâm töø thöông moät ngöôøi thì ñöôïc caùc goác laønh. Phaûi neân vì taát caû, Hieàn thaùnh khen phöôùc caû: Boá

thí cho moät ngöôøi maø phöôùc coøn

khoù löôøng noåi, huoáng gì boá thí cho taát caû caùc loaøi chuùng sinh? Thì phöôùc naøy laø voâ haïn, voâ löôïng, khoâng theå tính keå. Noù lôùn gaáp muoân öùc laàn khoâng theå laáy gì ñeå thí duï cho ñöôïc. Cho neân noùi: Phaûi neân vì taát caû, Hieàn thaùnh khen phöôùc caû.

M Töø bi khaép taát caû Thöông caùc loaøi chuùng sinh Tu haønh taâm Töø bi Ñôøi sau vui khoâng cuøng. Töø bi khaép taát caû, thöông caùc loaøi chuùng sinh: Ngöôøi thöïc haønh töø bi phaùt taâm bình ñaúng, ñoái vôùi taát caû chuùng sinh treân maët ñaát naøy thì coù taâm Töø bi thöông xoùt taát caû chuùng sinh, veà sau chòu thaân ngöôøi höôûng vui khoâng bao giôø nhaøm chaùn. Neáu sinh treân coõi trôøi thì höôûng phöôùc töï nhieân, nhìn Ñoâng thì queân Taây, caùc ngoïc nöõ vaây quanh nhieàu khoâng keå heát. Neáu sinh laøm ngöôøi thì giaøu coù sang troïng thuoäc boán chuûng toäc cao quyù, baûy baùu ñaày ñuû khoâng thieáu moùn chi. Cha meï laø ngöôøi chaân chaùnh, khoâng phaûi haïng heøn moïn. Cho neân noùi: Töø bi khaép taát caû, thöông caùc loaøi chuùng sinh, tu haønh taâm Töø bi, ñôøi sau vui khoâng cuøng.

M Neáu vôùi taâm hôùn hôû Vui möøng khoâng bieáng nhaùc Tu taäp caùc phaùp laønh Thì ñaït ñöôïc an oån. Neáu vôùi taâm hôùn hôû, vui möøng khoâng bieáng nhaùc: Ngöôøi tu haønh döùt heát daâm, noä, si, giöõ yù vöõng chaéc khoâng boû baûn nguyeän; taát caû coâng ñöùc coù ñöôïc ñeàu boá thí cho heát quaû voâ löôïng ñaïo chaùnh ñaúng giaùc, chöù khoâng laáy phöôùc naøy maø caàu laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông hay caùc vua chö haàu. Laïi cuõng khoâng caàu laøm Ñeá Thích, Phaïm vöông, cuõng khoâng mong laøm ma hay ma vöông, maø chæ mong Nieát-baøn taän dieät, voâ vi, voâ taùc, laø phaùp sinh voâ dieät; cho neân noùi: Neáu vôùi taâm hôùn hôû, vui möøng khoâng bieáng nhaùc, tu taäp caùc phaùp laønh thì ñaït ñöôïc an oån. M Döùt heát ñöôïc vui möøng Thaân, mieäng, yù töông öng Ñaït ñöôïc ñaúng giaûi thoaùt Tyø-kheo döùt yù vui Taát caû caùc keát heát Khoâng coøn coù traàn lao. Döùt heát ñöôïc vui möøng, thaân, mieäng, yù töông öng: Taâm ngöôøi ñaõ döùt thì caùc beänh ñeàu heát, khoâng coøn taïo caùc nghieäp cuûa thaân, mieäng, yù nöõa. Boá thí, trì giôùi, nhieáp yù, thoï trai ñeàu caàu ñaïo voâ vi, ngöôøi xuaát gia tu taäp phöôùc nghieäp, buoâng boû theá trí bieän thoâng, tu taäp boán bieän taøi, ñeå ñöôïc taùm phaùp giaûi thoaùt. Thaày Tyø-kheo tu taäp neân theo saùt baäc Hieàn thaùnh. Cho neân noùi: Döùt heát ñöôïc vui möøng, thaân, mieäng, yù töông öng. ÔÛ ñaây noùi Keát laø vì noù troùi buoäc taâm ngöôøi, caùc keát troùi buoäc nhau, nhö con ngaøi töï troùi laáy noù. Troùi buoäc taâm ngöôøi neân khoâng thaáy ñöôïc aùnh saùng röïc rôõ. Xua tan traàn caáu kia thì töï mình soi thaáy. Cho neân noùi: Taát caû caùc keát heát, khoâng coøn coù traàn lao.

M Duø cho naêm nhaïc aâm Khoâng laøm vui yù ngöôøi Khoâng baèng moät taâm chaùnh Höôùng veà phaùp bình ñaúng. Duø cho naêm nhaïc aâm, khoâng laøm vui yù ngöôøi: Ngöôøi tu haønh chí an truï trong thieàn ñònh. Phaân bieät thaân naøy laø nôi hoäi tuï cuûa thaønh baïi. Duø cho caùc vò trôøi coù troåi kyõ nhaïc ñeå laøm cho taâm ngöôøi naøy lay chuyeån, thì vieäc ñoù khoâng theå ñöôïc. Vì sao? Vì taâm chaùnh

kieán, khoâng coøn ñieân ñaûo. Cho neân noùi: Duø cho naêm nhaïc aâm, khoâng laøm vui yù ngöôøi, khoâng baèng moät taâm chaùnh, höôùng veà phaùp bình ñaúng.

M Ñöôïc nguû ngon hôn heát Cuõng khoâng chaáp coù ngaõ Nhöõng ai taâm öa thieàn Thì khoâng vui yù duïc, Ñöôïc nguû ngon hôn heát, cuõng khoâng chaáp coù ngaõ: Ngöôøi tu haønh khoâng chaáp toâi, ta, khoâng ñaém nhieãm hieån vinh, chöùc töôùc. Thaø naèm co ro trong giaù laïnh treân ñaát, chöù khoâng ñeå taâm troùi buoäc maø ñöôïc naèm giöôøng cao vôùi maøn tröôùng vaây quanh. Cho neân noùi: Ñöôïc nguû ngon hôn heát, cuõng khoâng chaáp coù ngaõ. Nhöõng ai taâm öa thieàn, thì khoâng vui yù duïc: Ngöôøi nhaäp ñònh thì taâm khoâng ñoåi dôøi. Khi ñang nhaäp ñònh thì vaéng laëng, khoâng moät aâm thanh. Caû ngaøn xe cuøng luùc raàm roä chaïy qua cuõng khoâng theå laøm ngöôøi nhaäp ñònh xa lìa chaùnh thoï. Vì sao? Vì loøng töø cuûa ngöôøi naøy ñaõ lan khaép. Cho neân noùi: Nhöõng ai taâm öa thieàn, thì khoâng vui yù duïc.

M YÙ hôùn hôû hôn heát Cuõng khoâng thaáy coù ngaõ Nhöõng ai taâm öa thieàn Thì khoâng vui yù duïc. YÙ hôùn hôû hôn heát: Ngöôøi khoâng thaáy coù ngaõ, phaân bieät thaân boán ñaïi naøy töø trong ngoaøi, töø nôi coù noù ra, hieåu roõ moãi moùn ñeàu khoâng chaân thaät. Cho neân noùi: YÙ hôùn hôû hôn heát, cuõng khoâng thaáy coù ngaõ, nhöõng ai taâm öa thieàn, thì khoâng vui yù duïc.

M Caùc keát söû ñaõ heát Nhö nuùi khoâng theå ñoäng Trong nhieãm nhöng khoâng nhieãm Trong giaän nhöng khoâng giaän. Caùc keát söû ñaõ heát, nhö nuùi khoâng theå ñoäng: Nhö ngöôøi tu haønh caùc keát söû ñaõ heát haún, trong ngoaøi thaáu suoát, khoâng coøn bôïn nhô. YÙ chí vöõng vaøng nhö kim cöông, khoâng hö hoaïi ñöôïc, cuõng nhö nuùi Thaùi, khoâng coù gì laøm lay ñoäng ñöôïc. Vì sao? Vì taâm ñöôïc giöõ gìn vöõng chaéc. Soáng trong duïc laïc maø khoâng nhô, soáng trong tai hoïa maø khoâng lo sôï. Cho neân noùi: Caùc keát söû ñaõ heát, nhö nuùi khoâng theå ñoäng, trong nhieãm nhöng khoâng nhieãm, trong giaän nhöng khoâng giaän.

M Nhöõng ai coù taâm aáy Ñaâu bieát daáu veát khoå Khoâng haïi cuõng khoâng nhieãm Giöõ giôùi luaät ñaày ñuû Uoáng aên töï bieát ñuû Vaø giöôøng gheá, ñoà naèm Tu taâm, tìm phöông tieän Laø ñieàu chö Phaät daïy. Nhöõng ai coù taâm aáy, ñaâu bieát daáu veát khoå: Nhö ngöôøi tu haønh reøn luyeän kyõ taâm mình, loaïi boû caùc thöù nhô baån. Muïc ñích laø döùt boû caùc keát söû, moãi ngaøy moät tieán leân khoâng bieáng treã. Khi aáy, ñaâu bieát coù daáu veát cuûa khoå? Cho neân noùi: Nhöõng ai coù taâm aáy, ñaâu bieát daáu veát khoå. Khoâng haïi cuõng khoâng nhieãm, giöõ giôùi luaät ñaày ñuû: Khoâng haïi cho mình cuõng khoâng laøm haïi keû khaùc. Giôùi luaät noùi ra khoâng maát thöù lôùp maïch laïc. Chính mình lo tu ñöùc, ñem ñöùc aáy maø daïy cho ngöôøi khaùc. Cho neân noùi: Khoâng haïi cuõng khoâng nhieãm, giöõ giôùi luaät ñaày ñuû. Uoáng aên töï bieát ñuû vaø giöôøng gheá, ñoà naèm: Nhö ngöôøi tu haønh löôïng ñònh söùc aên maø xin, cuõng khoâng tham aên, chæ ñeå nuoâi thaân, haønh ñaïo maø thoâi. Nhö duøng daàu môõ boâi truïc xe cho noù chaïy, muoán chôû naëng cuõng ñöôïc tôùi nôi, nhö ngöôøi bò gheû laáy thuoác daùn daùn vaøo. Daùn laø ñeå gheû môùi khoâng sinh ra nöõa, maø gheû cuõ thì mau

laønh, cho neân noùi: Uoáng aên töï bieát ñuû vaø giöôøng gheá, ñoà naèm. Tu taâm, tìm phöông tieän, laø ñieàu chö Phaät daïy: Ngöôøi tu choïn laáy nghóa coát yeát, gaáp ruùt tu haønh ñeå taâm höôùng leân. Cho neân noùi: Tu taâm, tìm phöông tieän, laø ñieàu chö Phaät daïy.

M Ngöôøi tu quaùn töôùng taâm Phaân bieät yù nieäm ñaõi Ñaõ ñöôïc vaøo thieàn ñònh Thì höôûng söï an vui. Ngöôøi tu quaùn töôùng taâm: Nhö ngöôøi tu haønh bieát coäi nguoàn cuûa taâm, neân noù vöøa moáng khôûi laø dieät ngay, khoâng ñeå noù lôùn maïnh. Bieát söï tôùi, lui cuûa nieäm ñaõi maø phaân bieät thieän aùc vaø nhöõng vieäc tu haønh nhieàu kieáp ñeán nay. Cho neân noùi: Ngöôøi tu quaùn töôùng taâm. Ñaõ ñöôïc vaøo thieàn ñònh, thì höôûng söï an vui: Veà ngöôøi nhaäp ñònh, taïi sao noùi laø ngöôøi nhaäp ñònh? Ñònh coù ba nghóa maø Thieàn laø ñöùng ñaàu tieân. Nhö vua thoáng lónh boán phöông, chæ giaøu coù cuûa theá gian maø khoâng giaøu veà cuûa caûi ñaïo ñöùc. Ngöôøi thieàn ñònh thì giaøu cuûa caûi ñaïo ñöùc maø khoâng giaøu veà cuûa caûi theá gian. Goïi laø cuûa caûi ñaïo ñöùc ñoù laø ba möôi baûy phaåm, thieàn ñònh Tam-muoäi laø goác caùc caên laønh. Vui coù hai nghóa: Vui tònh vaø vui baát tònh. Vui baát tònh laø thöùc aên uoáng, aùo quaàn, ñoà trang söùc, höông hoa, phaán saùp, tranh aûnh, phöôùn loïng... ñoù goïi laø vui baát tònh. Coøn vui tònh laø nhaäp ñònh chaùnh thoï. Vaéng laëng voâ vi, khoâng coøn yù töôûng naøo khaùc. Ñoù goïi laø vui tònh. Cho neân noùi: Ñaõ ñöôïc vaøo thieàn ñònh, thì höôûng söï an vui.

M Giöõ yù töï trang nghieâm Gheùt ngöôøi maø thöông mình Gaëp lo maø khoâng khoå Ngöôøi trí xeùt an truï. Giöõ yù töï trang nghieâm, gheùt ngöôøi maø thöông mình: Ngöôøi tu haønh thöôøng giöõ gìn khoâng keát söû meâ ñaém saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp, khoâng cho voïng töôûng xen laãn vaøo ñoù. Laïi duøng hoa ba möôi baûy phaåm, baûy giaùc yù ñeå trang nghieâm mình. Cho neân noùi: Giöõ yù töï trang nghieâm, gheùt kia maø thöông mình. Gaëp lo maø khoâng khoå, ngöôøi trí xeùt an truï: Ngöôøi tu haønh vui bôûi böôùc vaøo coõi voâ uùy. Ngöôøi trí laéng thaàn suy xeùt leõ chaân thaät maø khoâng lay ñoäng. Cho neân noùi: Gaëp lo maø khoâng khoå, ngöôøi trí xeùt an truï.

M Ai khoâng giöõ gìn taâm Bò taø kieán laøm haïi Taâm yù laïi dao ñoäng Haïng aáy vaøo neûo cheát. Ai khoâng giöõ gìn taâm, bò taø kieán laøm haïi: Ngöôøi tu khoâng giöõ gìn ñoái vôùi saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp, ngöôøi aáy tu taäp theo ñöôøng taø, neân bò ñoïa vaøo ba ñöôøng ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh. Ai khoâng tu theo taø kieán thì ñöôïc sinh leân coõi trôøi, coõi ngöôøi. Soáng ôû kinh ñoâ, khoâng phaûi ôû bieân giôùi vaø taùm nôi khoâng yeân tònh. Cho neân noùi: Ai khoâng giöõ gìn taâm, bò taø kieán laøm haïi. Taâm yù laïi dao ñoäng, haïng aáy vaøo neûo cheát: Ngöôøi tu haønh sôû dó laàm ñöôøng laø ñeàu do aám caùi che ñaäy, khoâng nhìn thaáy ñöôïc aùnh saùng trí tueä. Laïi theâm dao ñoäng, naêm trieàn caùi che ñaäy nhieàu lôùp nhö maây muø, muoán coù trí tueä saùng suoát thì khoâng theå ñöôïc. Sau khi qua ñôøi phaûi vaøo neûo cheát. Cho neân noùi: Taâm yù laïi dao ñoäng, haïng aáy vaøo neûo cheát.

M Vì theá phaûi giöõ taâm Tu caùc haïnh thanh tònh Chaùnh kieán thöôøng ôû tröôùc Bieát roõ phaùp sinh dieät. Vì theá phaûi giöõ taâm, tu caùc haïnh thanh tònh: Ngöôøi tu haønh phaûi thöôøng giöõ gìn taâm yù, thöïc haønh phaùp oai nghi, xaû boû phi phaùp, ñaùng ñi thì ñi, ñaùng ngoài thì ngoài. Lui tôùi qua laïi khoâng ñeå maát oai nghi. Cho neân noùi: Vì theá phaûi giöõ taâm, tu caùc haïnh thanh tònh. Chaùnh kieán thöôøng ôû tröôùc, bieát roõ phaùp sinh dieät: Ngöôøi tu ñöùc neân töï bieát roõ, nhö trong nhaø coù taøi vaät thì ngöôøi chuû töï bieát roõ. Ngöôøi haønh ñaïo cuõng gioáng nhö vaäy, böôùc vaøo taùm con ñöôøng chaùnh, caàm cöông xe oâ ueá boán ngöïa, ñoát saùng ñeøn ñònh tueä, soi saùng ngoâi nhaø ba ñoäc taêm toái, bieát roõ nguyeân nhaân sinh dieät. Ñöa taâm yù mình veà moät choã nhaát ñònh, khoâng coù gì trôû ngaïi. Trong hoaøn caûnh nhö vaäy, giöõ ñaïo naøo coù khoù chi? Cho neân noùi: Chaùnh kieán thöôøng ôû tröôùc, bieát roõ phaùp sinh dieät.

M

Tyø-kheo tröø nguû nghæ Heát khoå, khoâng coøn taïo Haøng taâm uoáng thuoác phaùp Giöõ taâm khoâng rong ruoåi. Tyø-kheo tröø nguû nghæ, heát khoå, khoâng coøn taïo: Thaày Tyø-kheo tu quaùn haïnh, döùt boû tai hoïa do nguû nghæ che ñaäy. Döùt caùc meù khoå, khoâng taïo khoå môùi. Cho neân noùi: Tyø-kheo tröø nguû nghæ, heát khoå, khoâng coøn taïo. Haøng taâm uoáng thuoác phaùp, giöõ taâm khoâng rong ruoåi: Thöôøng phaûi giöõ gìn taâm thì nguyeän öôùc thaønh töïu, ngang haøng baäc Thaùnh. Tu haïnh voâ laäu ñöôïc thaønh töïu ñoù laø nhôø bieát haøng taâm vaø taåy tröø heát bôïn nhô, soáng khoâng buoâng lung, khoâng gaây raéc roái cho ai, ñoù laø vieäc laøm raát caàn thieát cuûa ngöôøi tu haønh. Cho neân noùi: Haøng taâm uoáng thuoác phaùp, giöõ taâm khoâng rong ruoåi.

M Taâm chuùng sinh meâ laàm Ñeàu chòu khoå ñòa nguïc Haøng taâm, ñöôïc an vui Giöõ taâm khoâng rong ruoåi. Taâm chuùng sinh meâ laàm, ñeàu chòu khoå ñòa nguïc: Meâ laàm do taâm sai khieán, gieo troàng coäi goác ñòa nguïc, traûi qua voâ soá öùc ngaøn muoân kieáp bò moå xeû loät da, chòu khoå voâ löôïng. Cho neân noùi: Taâm chuùng sinh meâ laàm, ñeàu chòu khoå ñòa nguïc.

M Giöõ taâm khoâng rong ruoåi Taâm laø cöûa caùc maàu Giöõ khoâng ñeå loït maát Lieàn tôùi cöûa Nieát-baøn. Taâm chaùnh thì ñaïo coøn, neáu theo taø vaïy thì coù cao thaáp. Chuùng sinh ngu si khoâng phaân bieät chaân, nguïy. Do vaäy bò ñoïa laïc khoâng ñaït ñaïo. Ngöôøi coøn laäu hoaëc thì yù meâ laàm cho raèng ñaïo laø khoâng, vì theá khoâng töï giaùc. Taâm laø goác cuûa ñaïo, hö voâ vaéng laëng, ñoù laø phaùp tuyeät cuøng cao quyù, roát raùo cuûa caùc haïnh; thoaùt haún ba coõi, khoâng coøn ôû trong ba coõi; döùt heát caùc khoå naõo, khoâng coøn taùi sinh. Cho neân noùi: Giöõ taâm khoâng rong ruoåi, taâm laø cöûa cuûa caùc maàu, giöõ khoâng ñeå loït maát, lieàn tôùi cöûa Nieát-baøn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.